

ЗАТВЕРДЖЕНО наказом
державної установи «Український
інститут розвитку освіти»
№ 47-аг від 17.04.2025 року

**Інструктивно-методичні рекомендації
щодо здійснення експертизи об'єктів грифування,
що надруковані збільшеним або рельєфно-крапковим шрифтом**

Інструктивно-методичні рекомендації розроблені для видавництв та експертів із метою ознайомлення з процедурою здійснення експертизи об'єктів грифування, що надруковані збільшеним або рельєфно-крапковим шрифтом.

Експертизу навчальної літератури здійснюють для визначення якості її змістового наповнення з подальшим використанням в освітньому процесі закладів освіти, що забезпечують здобуття повної загальної середньої освіти, закладів дошкільної, позашкільної, професійної (професійно-технічної) освіти тощо. Механізм здійснення експертизи, надання навчальній літературі та навчальним програмам грифів «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» та «Схвалено для використання в освітньому процесі» визначено Порядком здійснення експертизи, надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 05 червня 2023 року № 675, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 17 липня 2023 року за № 1203/40259 (далі – Порядок).

Відповідно до пункту 13 розділу I [Порядку здійснення експертизи, надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам](#), затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 05 червня 2023 року № 675, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 17 липня 2023 року за № 1203/40259 (далі – Порядок), електронні версії (копії, аналоги) об'єктів грифування, а також об'єкти грифування, що перекладені мовами корінних народів і національних меншин, надруковані збільшеним або рельєфно-крапковим шрифтом (за умови отримання позитивної експертної оцінки про відповідність перекладу їх змістових частин змісту оригінальних об'єктів грифування, адаптації завдань та ілюстративної частини об'єкта грифування до психофізичних особливостей сприймання осіб з порушенням зору), мають грифи оригінальних об'єктів грифування.

Звертаємо увагу, що кодифікація навчальної літератури для осіб з особливими освітніми потребами здійснюється відповідно до Наказ МОН України [«Про внесення змін до кодифікації навчальної літератури для осіб з особливими освітніми потребами»](#) від 24.04.2025 № 616.

**II. Процедура здійснення експертизи навчальної літератури, що
надрукована збільшеним або рельєфно-крапковим шрифтом**

Здійснення експертизи об'єктів грифування й ухвалення рішень щодо рекомендацій їх використання в освітньому процесі забезпечує експертна комісія та експертна група.

Експертна комісія (далі – Комісія) – це колегіальний орган, що здійснює проведення експертизи об'єктів грифування й ухвалення рішень щодо рекомендацій для використання їх в освітньому процесі, створюється наказом МОН, що оприлюднюється на офіційному вебсайті МОН та вебсайті УІРО.

Експертну групу створюють із числа провідних фахівців/фахівчинь у сфері освіти та науки для здійснення експертизи в установленому законодавством порядку.

Експерт(ка) – фізична особа, яка здійснює експертизу на засадах прозорості, доброчесності, фаховості та незалежності.

Експерт(ка) несе персональну відповідальність за доброчесність та якість експертних висновків у порядку, встановленому законодавством та угодами, укладеними з ним/нею установою, відповідальною за організацію роботи щодо здійснення експертизи, надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам.

Процедура здійснення експертизи об'єктів грифування, зокрема підручників і посібників, надрукованих збільшеним або рельєфно-крапковим шрифтом, передбачає проведення експертизи, відповідно до Порядку, з урахуванням [Інструктивно-методичних рекомендацій щодо здійснення експертизи та надання грифів навчальній літературі \(підручникам, навчальним, навчально-практичним посібникам, навчально-методичним посібникам\) та навчальним програмам.](#)

Критерії для здійснення експертизи навчальної літератури (далі – критерії) базуються на принципах, визначених у пункті 3 розділу IX статті 75 Закону України «Про освіту»: програми, підручники та навчальні посібники мають відповідати принципам системності, науковості, доступності, а також віковим та психофізіологічним особливостям здобувачів освіти.

У освітньому процесі не може використовуватися навчальна література, що містить академічний плагіат, фабрикацію та/або фальсифікацію, твердження, які суперечать визначеним Законом України «Про освіту» засадам державної політики у сфері освіти та принципам освітньої діяльності, а також навчальна література, що містить ознаки дискримінації, крім випадків, якщо відповідні матеріали використовуються для ілюстрування чи пояснення явищ дискримінації.

Під «критерієм» розуміємо ознаку, за якою здійснюють оцінювання й ухвалюють рішення щодо відповідності / невідповідності встановленим вимогам. Критерії містять набір індикаторів, повнота реалізації яких свідчить про міру їх реалізації.

Звертаємо увагу на те, що **критично важливими є такі критерії, як академічна доброчесність в інтелектуальних творах, відповідність державним стандартам освіти, науковість, мова текстів, вміст е-додатка (для підручників) та ін.** Зазначені критерії та їх індикатори застосовуються до е-додатка, додаткових ресурсів, у разі їх подання з об'єктами грифування

[\(Інструктивно-методичних рекомендацій щодо здійснення експертизи та надання грифів навчальній літературі \(підручникам, навчальним, навчально-](#)

практичним посібникам, навчально-методичним посібникам) та навчальним програмам).

ОБ'ЄКТИ ГРИФУВАННЯ, НАДРУКОВАНІ ЗБІЛЬШЕНИМ АБО РЕЛЬЄФНО-КРАПКОВИМ ШРИФТОМ

Для об'єктів грифування, надрукованих збільшеним або рельєфно-крапковим шрифтом, що потенційно можуть брати участь у конкурсному відборі підручників для осіб з особливими освітніми потребами, здійснюється комплексна експертиза об'єкта грифування з урахуванням відповідності завдань та ілюстративної частини об'єкта грифування до особливостей сприймання осіб з особливими освітніми потребами (зі зниженим зором, Н 54.1 – Н 54.2 та сліпих учнів, Н 54).

Критерій відповідності завдань та ілюстративної частини підручника до особливостей зорового сприймання здобувачів освіти зі зниженим зором (Н 54.1 – Н 54.2) передбачає такі індикатори:

- текст підручника не переобтяжений додатковими умовними позначеннями;
- кегель шрифту основного тексту становить не менше 16-20 пунктів (основний текст -16-18 пт, заголовки та назви - 20 пт);
- шрифт чіткий без засічок (наприклад, Arial , Verdana, Georgia та ін.);
- шрифт однаковий у всьому підручнику;
- шрифт для друку основного тексту чорний із 100% насиченістю чорного кольору, допускається використання кольорового шрифту для заголовків, заголовків або підзаголовків, при цьому шрифт є контрастним по відношенню до фону та має 100% насиченість;
- виділення курсивом тексту не більше одного речення у одному фрагменті тексту;
- міжрядковий інтервал від 1,2 до 1,3 пт
- написи, розміщені вертикально чи по колу відсутні;
- фоновий малюнок під текстом відсутній;
- цифри виразні, чітко зазначені особливості окремих елементів (наприклад, 5 і 9; 6 і 8);
- зображення предметів та явищ реалістичні з чітким виділенням усіх суттєвих ознак, форми зображувальних предметів не спотворені, малюнки виразні;
- сюжетні зображення не містять зайвих деталей і допоміжних ліній, основні ознаки, що мають найбільш важливе інформативне значення, виділені контуром;
- фон, на якому пред'являється предметне зображення, є максимально однорідним;
- зображення предметів та сюжетні зображення із багатьма дрібними деталями відсутні;
- малюнки чітко відображають усі суттєві ознаки предмета, неістотна інформація про предмет, наявна на малюнку оригінального підручника, вилучена;
- складні зображення поділено на окремі малюнки та подано поетапно;

- ширина ліній зображень – не менш як 1 мм;
- таблиці містять 2-5 стовпчиків;
- схеми містять не більше 5 елементів, відрізняються за формою, штрихуванням, кольором, розміром. Для вказівки напрямку використано суцільні стрілки. Відмінність між стрілками підкреслено зміною їх товщини та кольору.

- застосування Qr-кодів:

Звертаємо увагу: сканування QR-кодів без візуального контролю може викликати труднощі у користувачів. Рекомендуємо обдуманно підходити до їх використання в навчальних матеріалах.

Посилання, зашифроване в QR-коді, бажано скорочувати до не більше ніж 30 символів і розміщувати в один рядок.

QR-код має бути розміщений у рельєфній рамці, під якою друкується підпис «QR-код». Сам код має бути надрукований чорнилом, а не виконаний виключно тисненням або рельєфом.

Якщо частина завдань або ілюстрації адаптованого підручника не враховують особливостей зорового сприймання здобувачів освіти з порушеннями зору, в експертному висновку експерт посторінково зазначає ці моменти.

Критерій відповідності до особливостей сприймання сліпими учнями (Н54) та індикатори:

- графічні позначення замінені текстовими або знаковими; текст підручника не переобтяжений додатковими умовними позначеннями;
- зміст підручника містить наскрізну нумерацію сторінок;
- засобами виділення інформації є лінії, рамки, у які беруться правила чи інша необхідна для запам'ятовування інформація, фігурні дужки, знак курсиву тощо;
- таблиці невеликі за розміром, матеріал згрупований не більше як у 2 (максимум 3) колонки, нескладні;
- складні та великі за обсягом таблиці, наявні в оригінальному плоскодрукованому підручнику, інтерпретовані у текстову інформацію із зміною завдань до неї (*наприклад: «Розгляньте наведену таблицю» змінено на «Прочитайте подану нижче інформацію»*);
- завдання до вправ, параграфів, тем тощо згруповано блоками (*наприклад, усі завдання до вправи розміщені перед вправою, або усі запитання та завдання до теми – після відповідного розділу, параграфа тощо. Завдання до тем, розділів, параграфів пронумеровано*);
- завдання з зображеннями чи фотографіями, що наявні в оригінальному плоскодрукованому підручнику, які неможливо передати рельєфно-графічно, замінені на аналогічні, такі, що не потребують візуалізації, передані описово;
- малюнки, графіки, схеми супроводжуються підписом під ними, що відображає назву або суть (для малюнків) графічного об'єкта;
- вірші, математичні приклади, будь-яка інша інформація (за винятком табличної) розміщені на сторінці підручника в одну шпальту;

- інформація, розміщена на обкладинках, форзацах або безпосередньо наприкінці оригінального плоскодрукованого підручника (словники, довідники, таблиці тощо) перенесена до тексту, в якому безпосередньо про неї згадується або розміщена наприкінці відповідної частини підручника;
- підручник містить зразки виконання завдань, вправ, текстові ілюстративні приклади, інформацію для порівняння тощо, наявні в оригінальному плоскодрукованому підручнику, які доступні для сприймання осіб із порушеннями зору.
- складний схематичний або текстовий матеріал (таблиці, схеми, графіки, мапи), перерозподілено на менші блоки, без зміни загального змістового наповнення.

Якщо означене не враховує особливостей сприймання учнями з порушеннями зору, то в експертному висновку експерт(ка) посторінково зазначає ці моменти.

ОБ'ЄКТИ ГРИФУВАННЯ, ЩО МАЮТЬ ГРИФИ ОРИГІНАЛЬНИХ ОБ'ЄКТІВ ГРИФУВАННЯ, ТА БУДУТЬ НАДРУКОВАНІ ЗБІЛЬШЕНИМ АБО РЕЛЬЄФНО-КРАПКОВИМ ШРИФТОМ

Для об'єктів грифування, що мають грифи оригінальних об'єктів грифування, та будуть надруковані збільшеним або рельєфно-крапковим шрифтом надається експертна оцінка про відповідність перекладу їх змістових частин змісту оригінальних об'єктів грифування, адаптації завдань та ілюстративної частини об'єкта грифування до особливостей сприймання осіб із порушеннями зору.

Якщо частина завдань або ілюстрації не враховують особливості сприймання здобувачів освіти з порушеннями зору, в експертному висновку експерт(ка) посторінково зазначає ці моменти.

Під час експертизи об'єктів грифування, що мають грифи оригінальних об'єктів грифування, та будуть надруковані збільшеним або рельєфно-крапковим шрифтом враховуються наступні критерії:

- критерій адаптованості завдань та ілюстративної частини підручника до особливостей сприймання осіб з особливими освітніми потребами (зі зниженим зором, Н 54.1 – Н 54.2) / критерій адаптованості завдань та ілюстративної частини підручника до особливостей сприймання осіб з особливими освітніми потребами (сліпих учнів, Н 54);

- критерій щодо мови перекладених текстів навчальної літератури

Адаптація передбачає зміну характеру подання матеріалу на форму, доступну для осіб з особливими освітніми потребами, без зміни змісту чи концептуальної складності навчального завдання.

Адаптація підручників/посібників за кодуванням Н 54 передбачає зміну характеру завдань, спрямованих на візуальний спосіб сприймання; заміну графічного матеріалу підручника текстовими позначеннями, рельєфно-графічними зображеннями чи описовими конструкціями; перерозподіл складного схематичного чи текстового матеріалу (таблиці, схеми, завдання) на менші блоки, без зміни загального змістового наповнення.

Адаптований підручник/посібник не повинен мати кардинально зміненої чи порушеної авторської структури. Скорочення, спрощення навчального матеріалу мають бути такими, що не впливають на очікувані результати навчання здобувачів освіти.

Експерт(ка) на підставі аналізу, робить один із висновків:

- надати позитивну експертну оцінку про відповідність перекладу змістових частин об'єкта грифування змісту оригінального об'єкта грифування (*якщо завдання й ілюстративна частина адаптованого підручника відповідають психофізичним особливостям сприймання осіб із порушеннями зору*);
- направити на доопрацювання (*якщо завдання й ілюстративна частина адаптованого підручника не відповідають психофізичним особливостям сприймання осіб із порушеннями зору за відповідним кодом*);
- інші рішення, визначені Порядком.

III. Обґрунтування висновку

3.1. Для об'єктів грифування, надрукованих збільшеним або рельєфно-крапковим шрифтом, що потенційно можуть брати участь у конкурсному відборі підручників для осіб з особливими освітніми потребами, здійснюється комплексна експертиза об'єкта грифування з урахуванням відповідності завдань та ілюстративної частини об'єкта грифування до особливостей сприймання осіб з особливими освітніми потребами (зі зниженим зором, Н 54.1 – Н 54.2 та сліпих учнів, Н 54).

Експерт(ка) подає для розгляду на засіданні Комісії розгорнутий та обґрунтований експертний висновок з оцінкою якості об'єкта грифування, відповідності його змісту законодавству, науково-методичним і психолого-педагогічним вимогам тощо.

У випадку направлення об'єкта на доопрацювання авторським колективом, в експертному висновку подаються (за наявності) чіткі та обґрунтовані зауваження, що мають бути опрацьовані під час доопрацювання об'єктів грифування. Так, у формі експертного висновку експерт у разі оцінки «потребує доопрацювання» або «потребує суттєвого доопрацювання» за відповідним індикатором має обов'язково заповнити колонку «зауваження і коментарі», у якій вказати номери відповідних параграфів, тем, завдань, сторінок тощо. Також у відповідній колонці форми експертного висновку експерт(ка) має подати рекомендації (за наявності) щодо покращення якості навчальної літератури. Рекомендації мають бути основою для доопрацювання об'єкта грифування та відображені під час повторної експертизи за підсумками здійсненого доопрацювання.

На підставі аналізу експерт(ка) пропонує:

- надати гриф «Схвалено для використання в освітньому процесі»;
- рекомендувати МОН надати гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України»;
- направити об'єкт грифування на доопрацювання;

- направити об'єкт грифування на розгляд іншим Комісіям у випадках, зазначених у пунктах 3, 4 розділу IV Порядку, на перевірку щодо виявлення порушення авторських прав і/або академічної доброчесності;
- інші рішення, визначені Порядком.

У разі порушення заявником авторських прав та/або академічної доброчесності, неякісного доопрацювання об'єкта грифування або його неподання у строк, встановлений абзацом другим пункту 3 цього розділу, Комісія ухвалює рішення про відхилення об'єкта грифування (п.5 розділу V Порядку).

Заявник протягом п'яти робочих днів (в умовах воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану цей строк продовжується до закінчення такого стану/ситуації) з дня отримання витягу з протоколу Комісії з рішенням про відхилення може подати до Установи письмову заяву з проханням проведення узгоджувального засідання Комісії з розгляду об'єкта грифування та обґрунтованими запереченнями щодо експертних висновків та рішення відповідної Комісії із зазначенням дати її проведення (далі - заява).

Для розгляду цієї заяви доопрацьований об'єкт грифування та матеріали проведеної експертизи (експертні висновки та відповіді на зауваження заявника) надсилаються відповідальним секретарем протягом п'яти робочих днів для вивчення усім членам Комісії.

Комісія на підставі розгляду заяви ухвалює одне із таких рішень:

- попереднє рішення Комісії залишити без змін;
- задовольнити заяву та надіслати об'єкт грифування на доопрацювання із урахуванням зауважень, висловлених на узгоджувальному засіданні, із зазначенням орієнтовної дати повторного розгляду об'єкта грифування.

Рішення Комісії на узгоджувальному засіданні вважається ухваленим, якщо за нього проголосувала більшість від її затвердженого складу.

3.2 Для об'єктів грифування, що мають грифи оригінальних об'єктів грифування, та будуть надруковані збільшеним або рельєфно-крапковим шрифтом надається експертна оцінка про відповідність перекладу їх змістових частин змісту оригінальних об'єктів грифування, адаптації завдань та ілюстративної частини об'єкта грифування до особливостей сприймання осіб із порушеннями зору (див. Додаток 1-а; 1-б).

Експерт(ка) на підставі аналізу, робить один із висновків:

- надати позитивну експертну оцінку про відповідність перекладу змістових частин об'єкта грифування змісту оригінального об'єкта грифування (якщо завдання й ілюстративна частина адаптованого підручника відповідають психофізичним особливостям сприймання осіб із порушеннями зору);
- направити на доопрацювання (якщо завдання й ілюстративна частина адаптованого підручника не відповідають психофізичним особливостям сприймання осіб із порушеннями зору за відповідним кодом);
- інші рішення, визначені Порядком.

Експертний висновок

*(експертна оцінка про відповідність адаптованості завдань та ілюстративної частини підручника до особливостей сприймання здобувачів освіти
(Н 54.1 - Н 54.2))*

(назва, клас, авторський колектив, видавництво)

Критерій, індикатори експертизи	Реалізованість критерію	
	- реалізовано - потребує доопрацювання - потребує суттєвого доопрацювання	зауваження / коментарі (із зазначенням номерів параграфів / тем / завдань, сторінок тощо)
1. Мова перекладених текстів навчальної літератури		
1. Еквівалентність:(перекладацька) – збережено відносну рівність змістової, стилістичної та функціонально-комунікативної інформації, що міститься в оригіналі й перекладі		
2. Нормативність:дотримано мовних норм		
3. Точність:· представлено точний переклад термінів; відсутність двозначності, неточностей у формулюванні правил, визначень і завдань;		
4. Послідовність: використано однакові терміни, слова, вирази тощо, якщо в оригіналі повторюється та сама лексична одиниця;		
5. Логічність: здійснено переходи від однієї думки до іншої зі збереженням під час перекладу форми оригіналу.		
Е-додаток / додатковий ресурс (за умови подання)		
2. Адаптованості завдань та ілюстративної частини підручника до особливостей сприймання здобувачів освіти (зі зниженим зором)		
2.1. Текст підручника не переобтяжений додатковими умовними позначеннями		
2.2. Кегль шрифту основного тексту становить не менше 16-20 пунктів (основний текст -16-18 пт, заголовки та назви - 20 пт)		
2.3. Шрифт чіткий без засічок (наприклад, Arial, Verdana, Georgia та ін.); шрифт однаковий у всьому підручнику;		
2.4. Шрифт для друку основного тексту чорний із 100% насиченістю чорного кольору, допускається використання кольорового шрифту для заголовків, заголовків або підзаголовків, при		

цьому шрифт є контрастним по відношенню до фону та має 100% насиченість;		
2.5. Виділення курсивом тексту не більше одного речення у одному фрагменті текста;		
2.6. Міжрядковий інтервал від 1,2 до 1,3 пт		
2.7. Написи, розміщені вертикально чи по колу відсутні;		
2.8. Фоновий малюнок під текстом відсутній;		
2.9. Цифри виразні, чітко зазначені особливості окремих елементів (наприклад, 5 і 9; 6 і 8);		
2.10. Зображення предметів та явищ реалістичні з чітким виділенням усіх суттєвих ознак, форми зображувальних предметів не спотворені, малюнки виразні;		
2.11. Сюжетні зображення не містять зайвих деталей і допоміжних ліній, основні ознаки, що мають найбільш важливе інформативне значення, виділені контуром;		
2.12. Фон, на якому пред'являється предметне зображення, є максимально однорідним;		
2.13. Зображення предметів та сюжетні зображення із багатьма дрібними деталями відсутні;		
2.14. Малюнки чітко відображають усі суттєві ознаки предмета, неістотна інформація про предмет, наявна на малюнку оригінального підручника, вилучена;		
2.15.Складні зображення поділено на окремі малюнки та подано поетапно;		
2.16.Ширина ліній зображень – не менш як 1 мм;		
2.17.Таблиці містять 2-5 стовпчиків;		
2.18.Схеми містять не більше 5 елементів, відрізняються за формою, штрихуванням, кольором, розміром. Для вказівки напрямку використано суцільні стрілки. Відмінність між стрілками підкреслено зміною їх товщини та кольору.		
2.19.Використання QR-кодів помірковане. Покликання, зашифроване в QR-коді, містить не більше ніж 30 символів і розміщене в один рядок.		

QR-код знаходиться у рельєфній рамці, під якою наявний підпис «QR-код». Сам код надрукований чорнилом.		
3. Критерії доступності електронного додатку до особливостей сприймання здобувачів освіти (зі зниженим зором)		
3.1. Розмір тексту можна змінювати без втрати змісту та функціональності		
3.2. Правильно задано інтервали в тексті.		
3.3. Забезпечено читабельність тексту через правильне форматування.		
3.4. Забезпечено контраст тексту і тла у пропорції не нижче 7:1.		
3.5. Присутні елементи управління, які дозволяють користувачам самостійно змінювати такі налаштування, як розмір шрифту, колірну тему чи контрастність.		
3.6. Під час застосування режиму високої контрастності елементи вебсторінки не втрачають інформативності		
3.7. Вся інформація, що передається кольором, супроводжується альтернативними позначеннями.		
3.8. Масштабування вебсторінки не призводить до виходу частини контенту за межі екрана.		
3.9. Відсутні блимання / спалахи частіше ніж три рази за 1с.		
*Примітки (доповнення експерта, висвітлення окремої думки):		
Висновок (підсумкова частина, у якій коротко формулюються основні результати, ідеї або висновки, отримані в ході експертизи об'єкта грифування):		
Пропоную: Обрати одне з рішень: - надати позитивну експертну оцінку про відповідність перекладу змістових частин об'єкта грифування змісту оригінального об'єкта грифування; - направити на доопрацювання; - відхилити; - залишити попередньо ухвалені рішення без змін; - інші рішення, що визначені Порядком		
Підпис		ПІБ експерта (повністю)

Експертний висновок

(експертна оцінка про відповідність адаптованості завдань та ілюстративної частини підручника до особливостей сприймання здобувачів освіти (Н 54))

(назва, клас, авторський колектив, видавництво)

Критерій, індикатори експертизи	Реалізованість критерію	
	- реалізовано - потребує доопрацювання - потребує суттєвого доопрацювання	зауваження / коментарі (із зазначенням номерів параграфів / тем / завдань, сторінок тощо)
1. Мова перекладених текстів навчальної літератури		
1. Еквівалентність:(перекладацька) – збережено відносну рівність змістової, стилістичної та функціонально-комунікативної інформації, що міститься в оригіналі й перекладі		
2. Нормативність:дотримано мовних норм		
3. Точність:· представлено точний переклад термінів; відсутність двозначності, неточностей у формулюванні правил, визначень і завдань;		
4. Послідовність: використано однакові терміни, слова, вирази тощо, якщо в оригіналі повторюється та сама лексична одиниця;		
5. Логічність: здійснено переходи від однієї думки до іншої зі збереженням під час перекладу форми оригіналу.		
Е-додаток / додатковий ресурс (за умови подання)		
2. Адаптованості завдань та ілюстративної частини підручника до особливостей сприймання сліпими учнями (Н54)		
2.1. Графічні позначення замінені текстовими або знаковими; текст підручника не переобтяжений додатковими умовними позначеннями		
2.2. Зміст підручника містить наскрізну нумерацію сторінок		
2.3. Засобами виділення інформації є лінії, рамки, у які беруться правила чи інша необхідна для запам'ятовування інформація, фігурні дужки, знак курсиву тощо		
2.4. Таблиці невеликі за розміром, матеріал згрупований не більше як у 2 (максимум 3) колонки, нескладні		
2.5. Складні та великі за обсягом таблиці, наявні в оригінальному плоскодрукуюваному		

підручнику, інтерпретовані у текстову інформацію із зміною завдань до неї		
2.6. Завдання до вправ, параграфів, тем тощо згруповано блоками		
2.7. Завдання з зображеннями чи фотографіями, що наявні в оригінальному плоскодрукованому підручнику, які неможливо передати рельєфно-графічно, замінені на аналогічні, такі, що не потребують візуалізації, передані описово		
2.8. Малюнки, графіки, схеми супроводжуються підписом під ними, що відображає назву або суть (для малюнків) графічного об'єкта;		
2.9. Вірші, математичні приклади, будь-яка інша інформація (за винятком табличної) розміщені на сторінці підручника в одну шпальту		
2.10. Інформація, розміщена на обкладинках, форзацах або безпосередньо наприкінці оригінального плоскодрукованого підручника (словники, довідники, таблиці тощо) перенесена до тексту, в якому безпосередньо про неї згадується або розміщена наприкінці відповідної частини підручника		
2.11. Підручник містить зразки виконання завдань, вправ, текстові ілюстративні приклади, інформацію для порівняння тощо, наявні в оригінальному плоскодрукованому підручнику, які доступні для сприймання осіб із порушеннями зору		
2.12. Складний схематичний або текстовий матеріал (таблиці, схеми, графіки, мапи), перерозподілено на менші блоки, без зміни загального змістового наповнення		
3. Критерії доступності електронного додатку до особливостей сприймання сліпими учнями (Н54)		
3.1. Е-додаток містить навчальний контент у вигляді текстів, звукових файлів та інтерактивних елементів, що повністю покривають матеріал підручника		
3.2. Вебсторінки містять назви, які описують їх тему або призначення		
3.3. Заголовки розділів використовуються для організації вмісту.		
3.4. Області навігації виділені і описані.		
3.5. Аудіовміст добре описаний, доступні елементи керування відтворенням, аудіо не відтворюється під час завантаження сторінки, фонові звуки не заважають.		
3.6. Додано текстовий опис для зображень.		
3.7. Призначення кожного посилання визначене з тексту посилання.		

3.8. Поля форм супроводжуються мітки, які описують їх призначення.		
3.9. Використано чіткі та прості тексти.		
3.10. Вказана мова всієї сторінки і, якщо потрібно, окремих її фрагментів.		
3.11. Є розшифровки аббревіатур.		
3.12. Відсутні помилки в структурі веб сторінки		
3.13. Відсутні складні компоненти інтерфейсу.		
3.14. В PDF-файлах є текстовий шар.		
*Примітки (доповнення експерта, висвітлення окремої думки):		
Висновок (підсумкова частина, у якій коротко формулюються основні результати, ідеї або висновки, отримані в ході експертизи об'єкта грифування):		
Пропоную: Обрати одне з рішень: - надати позитивну експертну оцінку про відповідність перекладу змістових частин об'єкта грифування змісту оригінального об'єкта грифування; - направити на доопрацювання; - відхилити; - залишити попередньо ухвалені рішення без змін; - інші рішення, що визначені Порядком		
Підпис ПІБ експерта (повністю)		